

ANM rapporter

14/2014

Promemoria av arbetsgruppen för beredning av
reformen av lokalmyndighetsnätverker för
handels- och föreningsregistret

Avdelningen för arbetslivs- och marknadsfrågor
7.4.2014

Innehåll

1. Inledning	5
2. Beskrivning av nuläget	6
2.1. Allmänt	6
2.2. Lagstiftning	8
2.3. Statistikuppgifter om hanteringen av handels- och föreningsregistret	9
2.4. Bestämningen av avgifter som tas ut i handelsregisterärenden	10
2.5. Avgiftsinkomsterna och deras fördelning mellan PRS och magistraterna	11
2.6. PRS:s och magistraternas kundservicemodell	12
3. De elektroniska tjänsterna i anslutning till handels- och föreningsregistret	15
3.1. Beskrivning av de elektroniska tjänsterna	15
3.2. Konsekvenserna av de elektroniska tjänsterna vid PRS och magistraterna	16
4. Organiseringen av handelsregisterärenden när de elektroniska tjänsterna införs	18
4.1. Mål	18
4.2. Alternativa lösningar	18
4.2.1. Alternativ 1: uppgifterna koncentreras till PRS	19
4.2.2. Alternativ 2: uppgifterna sköts vid magistraterna	21
4.3. Projektet för utveckling av den offentliga förvaltningens gemensamma kundservice	22
4.4. Behovet att uppdatera ANM:s finansieringsbeslut	23
5. Befattningsbeskrivningar och uppgifter som eventuellt överförs/upphör	25
6. Konsekvenser	27
7. Slutsatser	31

Till arbets- och näringsministeriet

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 31 maj 2013 en arbetsgrupp för att bereda en reform av Patent- och registerstyrelsens nätverk av lokala myndigheter. Arbetsgruppens uppgift är att

- utreda konsekvenserna av reformen för personalen och ekonomin och eventuella andra konsekvenser,
- utreda de ändringsbehov som reformen ger upphov till i organisationerna och lagstiftningen,
- bereda reformen av lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistren,
- se till att beredningen av projektet är transparent och att informationen är öppen, tillräcklig och snabb och
- främja att åtgärderna i anslutning till reformen är genomförda senast den 1 september 2015.

Till ordförande för arbetsgruppen utsågs projektchef Piia Rekilä från arbets- och näringsministeriet och till medlemmar konsultative tjänstemannen Timo Määttänen från arbets- och näringsministeriet, överinspektör Mika Kotala från arbets- och näringsministeriet, överinspektör Jaana Salmi, från finansministeriet, konsultative tjänstemannen Taina Eckstein från finansministeriet, enhetschef Merja Koponen från Regionförvaltningsverket i Östra Finland, linjedirektör Olli Koikkalainen från Patent- och registerstyrelsen, magistratchef Rauno Partanen från Magistraten i Tavastland, inspektör Leena Kälkälä från Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdssområdena JHL rf, häradskrivare Tuija Kanerva från Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö samt överinspektör Jouko Manninen från Pardia rf. Sekreterare för arbetsgruppen är Eija Lanne från Patent- och registerstyrelsen och i arbetsgruppens arbete deltar informatör Katja Keckman från arbets- och näringsministeriet.

Arbetsgruppens mandatperiod är 3.6.2013 – 31.8.2015. Hittills har arbetsgruppen sammanträtt 8 gånger. Arbetsgruppen har i enlighet med sitt uppdrag utrett och berett en reform av lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret och bedömt de eventuella konsekvenserna av reformen.

Helsingfors den 25 mars 2014

Piia Rekilä

Timo Määttänen

Mika Kotala

Jaana Salmi

Taina Eckstein

Merja Koponen

Olli Koikkalainen

Rauno Partanen

Leena Kälkäjä

Tuija Kanerva

Jouko Manninen

Eija Lanne

1. Inledning

Målet för effektivitets- och resultatprogrammet är att svara på hållbarhetsunderskottet i ekonomin och förändringarna på arbetsmarknaden. Avsikten är bl.a. att förtydliga statsförvaltningens roll och uppgifter och göra strukturella reformer.

Förvaltningsområdena har i enlighet med effektivitets- och resultatprogrammet utarbetat kärnverksamhetsanalyser och i anslutning till det har arbets- och näringsministeriet av alla ämbetsverk inom sitt förvaltningsområde förutsatt förslag som syftar till att effektivisera verksamheten. Patent- och registerstyrelsen (PRS) lämnade den 12 mars 2013 ANM ett förslag, där man anser att det skulle vara effektivare om skötseln av alla handelsregisterärenden koncentrerades till PRS. Magistraterna föreslog FM att alla enskilda registreringsuppgifter vid handelsregistret skulle överföras för avgörande på lokal nivå.

Utifrån kärnverksamhetsanalysen föreslog arbets- och näringsministeriet för effektivitets- och resultatprogrammet bl.a. att ett projekt för att reformera lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret skulle beredas.

Finanspolitiska ministerutskottet uppmanade den 12 mars 2013

- 1) ministerierna att omedelbart utreda förutsättningarna för genomförande av de föreslagna projekten och att inleda beredningen av dem,
- 2) effektivitets- och resultatprogrammet att tillsammans med ministerierna fram till juni 2013 utifrån de förslag som grundar sig på kärnverksamhetsanalysen bereda en åtgärdshelhet för att minska den administrativa bördan,
- 3) FM att fram till september 2013 utarbeta förslag till beslut om uppfyllandet av förutsättningarna för e-tjänster inom den offentliga förvaltningen, centraliseringen av administrationen och styrningen av grunddatalagren och grunddataregistren samt om ett gemensamt stöd för utveckling av e-tjänsterna (serviceverksamheten) samt
- 4) ministerierna att utreda förutsättningarna för genomförandet och inleda beredningen av vissa nya åtgärder som prioriterats i kärnverksamhetsanalysen. Reformen av PRS:s nätverk av lokala myndigheter ingår i dessa åtgärder.

Vid lägesöversikten av effektivitets- och resultatprogrammet på kanslichefsmötet den 18 mars 2013 behandlades de förvaltningsövergripande förslag som finanspolitiska ministerutskottet har förordat och förvaltningsområdena bemyndigades att verkställa ministerutskottets riktlinjer. Projektet ansågs viktiga och något behov av gallring bland dem sågs inte.

Koordineringsgruppen för regionalisering förordade den 28 maj 2013 arbets- och näringsministeriets förslag att låta bli att göra en placeringsutredning angående de uppgifter som ska överföras från magistraterna, om reformen av lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret genomförs. På mötet användes som uppskattning enligt PRS:s kalkyler cirka 10 årsverken. Koordineringsgruppen konstaterade dessutom att det i arbetet på att reformera lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret bör beaktas att dessa tjänster i framtiden kan tillhandahållas på den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen som håller på att förberedas.

2. Beskrivning av nuläget

2.1. Allmänt

Patent- och registerstyrelsen

Patent- och registerstyrelsen (PRS) är ett nettobudgeterat ämbetsverk inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Ämbetsverkets uppgifter har bestämts i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013). PRS har till uppgift att främja den tekniska och ekonomiska utvecklingen och sammanslutningsverksamheten. Ämbetsverket handlägger ärenden som gäller handelsregistret, föreningsregistret, patent, kretsmönster för integrerade kretsar, nyttighetsmodellrätt, mönsterrätt, varumärke, företagsinteckning, stiftelseregistret och övervakning av stiftelser som avses i stiftelselagen, offentliggörande av bokslutshandlingar och firma samt tillhandahåller informationstjänster inom sitt område. PRS är belägen i Helsingfors och har organiserats i tre olika linjer (en patent- och innovationslinje, en företags- och sammanslutningslinje samt en varumärkes- och mönsterlinje) och dessutom i fyra olika enheter som alla har sitt eget uppgiftsområde (förenings- och stiftelseärenden, administration, kommunikations- och kundservice samt dataadministration). PRS täcker cirka 95 % av sina utgifter med sina egna serviceinkomster. Ämbetsverket avtalar årligen med ANM om resultatmålen för sin verksamhet. Vid PRS arbetade vid slutet av 2013 sammanlagt 440 personer. Antalet utförda årsverken under hela året var 416.

Företags- och sammanslutningslinjen är indelad i tre enheter: registreringsenheten, serviceenheten och juridiska enheten. Linjen sköter bl.a. följande uppgifter: diarieför och handlägger ärenden som hänför sig till handelsregistret, tillhandahåller expertrådgivning i anslutning till anhängiga anmälningar och ansökningar, utfärdar kungörelser om handelsregisterärenden, diarieför och handlägger näringsidkares bokslut, ser till att linjens register är heltäckande och uppdaterade, underhåller och utvecklar tillämpningarna för linjens substansinformationssystem, håller ett arkiv i anslutning till linjens register och tillhandahåller informationstjänst tillsammans med ämbetsverkets övriga resultatområden. Vid linjen utfördes 129,2 årsverken år 2013.

Magistraterna

Magistraterna utgör en del av den statliga lokalförvaltningen. Magistraterna tillhandahåller informationsförsörjningstjänster och rättsskyddstjänster för samhället i processer. Magistraterna ansvarar inom sitt verksamhetsområde för befolkningsdatasystemet, förmynderskapsärenden, lokalmyndighetsuppgifter, farkostregistret, den riksomfattande konsumentrådgivningen samt för uppgifter som hänför sig till val och folkomröstningar. Tjänstemännen vid magistraten sköter också notarius publicus-uppgifter, civila vigsselförrättningar och registrering av partnerskap samt bestyrkande av köp. Andra uppgifter är bl.a. namnändringsärenden, prövning av hinder mot äktenskap och fastställelse av delägarförteckningar i bouppteckningsinstrument. Vid slutet av 2013 arbetade vid magistraterna 781 personer och årsverkena uppgick till 745,4. Magistraterna är ämbetsverk med en personalstyrka på cirka 40-100 personer.

Magistraterna hör till finansministeriets förvaltningsområde och är underställda regionförvaltningsverken. Styrningen, utvecklingen och övervakningen av magistraterna har koncentrerats till enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland. Enheten sköter de uppgifter inom regionförvaltningsverkens verksamhetsområde gällande styrningen, övervakningen och utvecklingen av magistraterna som avses i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009). På Åland omfattar behörigheten för enheten för styrning och utveckling av magistraterna dock endast styrning, utveckling och övervakning av de uppgifter som har föreskrivits för registerförvaltningens lokalmyndighet. För den administrativa styrningen av magistraterna ansvarar finansministeriet.

Magistraterna tillhandahåller inom de samfundsrättsliga tjänsterna handels- och föreningsregistertjänster över förvaltningsgränserna som en del av magistraternas fyra riksomfattande serviceprocesser. Utvecklingen av den samfundsrättsliga serviceprocessen (kvalitetsutveckling och förenhetligande av arbetssätten) sker i samarbete mellan de riksomfattande utvecklarna av serviceprocessen, magistraterna och de aktörer som styr magistraterna. Magistraterna främjar för egen del att de elektroniska tjänsterna blir kända och instruerar kunderna att använda dem.

I Finland finns sammanlagt 11 magistrater och deras ärenden sköts vid sammanlagt 41 enheter. På Åland sköts uppgifterna av Statens ämbetsverk på Åland. Om magistraternas placeringssorter och enheter föreskrivs genom förordning av finansministeriet (585/2011). Magistraternas placeringssorter och enheter är följande:

1. Placeringsort för magistraten i Helsingfors är Helsingfors.
2. Placeringsorter för magistraten i Västra Nyland är Esbo, Lojo och Raseborg.
3. Placeringsorter för magistraten i Östra Nyland är Vanda, Hyvinge och Borgå.
4. Placeringsorter för magistraten i Tavastland är Tavastehus och Lahtis.
5. Placeringsorter för magistraten i Sydöstra Finland är Kouvola, Kotka och Villmanstrand.
6. Placeringsorter för magistraten i Sydvästra Finland är Åbo, Salo, Pargas, Björneborg och Raumo.
7. Placeringsorter för magistraten i Inre Finland är Jyväskylä och Tammerfors. Magistraten har dessutom en enhet i Mänttä-Vilppula.
8. Placeringsorter för magistraten i Västra Finland är Vasa, Karleby och Seinäjoki. Magistraten har dessutom enheter i Jakobstad och Kristinestad.
9. Placeringsorter för magistraten i Östra Finland är Nyslott, S:t Michel, Kuopio, Idensalmi och Joensuu. Magistraten har dessutom enheter i Varkaus och Juga.
10. Placeringsorter för magistraten i Norra Finland är Uleåborg, Brahestad och Kajana. Magistraten har dessutom enheter i Ylivieska och Pudasjärvi.
11. Placeringsorter för magistraten i Lappland är Rovaniemi, Kemi och Kittilä. Magistraten har dessutom en enhet i Kemijärvi.

Om behoven att reformera magistraternas nätverk av serviceställen slutfördes i mars 2014 en övergripande granskning (Itä-Suomen aluehallintoviraston julkaisu 19/2014). En arbetsgrupp under ledning av enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland hade till uppgift utreda anpassningen av magistraternas nätverk av serviceställen så att verksamheten ger goda resultat men ändå är kundorienterad. Arbetsgruppen föreslår att magistraternas nätverk av verksamhetsställen reduceras från nuvarande 41 enheter till 25 enheter. Enligt förslaget ska således 16 av magistraternas nuvarande enheter läggas ned och deras tjänster stegvis ersättas med den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen som inrättas under åren 2015–2019 (se närmare kap. 5.5). I fråga om vissa enheter med få prestationer och liten personal föreslår arbetsgruppen dock en snabbare tidtabell.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna

Närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna) främjar den regionala utvecklingen genom att i regionerna sköta statsförvaltningens verkställighets- och utvecklingsuppgifter. NTM-centralerna har tre ansvarsområden: (1) näringar, arbetskraft och kompetens, (2) trafik och infrastruktur samt (3) miljö och naturresurser. NTM-centralerna ordnar t.ex. arbetskraftsutbildning samt sköter uppgifter som hänför sig till trafik och väghållning. I de lagstadgade uppgifterna och användningen av medel har NTM-centralen rollen som antingen ledare, övervakare, tillståndsmyndighet eller verkställare. NTM-centralerna styr arbets- och näringsbyråerna inom sitt verksamhetsområde.

Det finns sammanlagt 15 NTM-centraler¹. NTM-centralerna hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Centralerna styrs förutom av arbets- och näringsministeriet också av inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet samt en myndighet inom centralförvaltningen som särskilt har ålagts att sköta styrningen.

Enligt 1 § 2 mom. i handelsregisterlagen är närings-, trafik- och miljöcentralerna lokala myndigheter i handelsregisterärenden. NTM-centralerna tar emot handelsregisteranmälningar, som diarieförs och sänds vidare till PRS för handläggning.

2.2. Lagstiftning

Handelsregisterärenden

Handelsregistret, som förs av Patent- och registerstyrelsen, ska betjäna såväl den privata som den offentliga sektorn och upprätthålla och förbättra rättssäkerheten i näringslivet. Lokala myndigheter i handelsregisterärenden är med stöd av 1 § 2 mom.² i handelsregisterlagen (129/1979) magistraterna och NTM-centralerna.

Handelsregistret är ett offentligt register, i vilket antecknas uppgifter om näringsidkare, dvs. företag. Var och en har rätt att få uppgifter angående anteckningar i handelsregistret. Handelsregistret är en del av det mer omfattande företagsdatasystemet. Dess syfte och innehåll bestäms utifrån handelsregisterlagen och företags- och organisationsdatalagen (244/2001). Handelsregisterlagen innehåller bestämmelser om skyldigheten att anmäla uppgifter för registrering, anteckna uppgifter i registret och att kungöra uppgifter. Mer detaljerade bestämmelser om anmälningsförfarandet finns i handelsregisterförordningen (208/1979). I företags- och organisationsdatalagen föreskrivs bl.a. om de uppgifter som ska lagras i företags- och organisationsdatasystemet, om företags- och organisationsnumret samt om hur anmälningar görs.

Bestämmelser om de anmälningskyldigheter som gäller olika organisationsformer ingår i flera speciallagar, såsom aktiebolagslagen och lagen om bostadsaktiebolag. I 4–13 d § i handelsregisterlagen anges de grundläggande uppgifter som ska registreras om varje företagsform. Därutöver finns det i speciallagarna bestämmelser om vad som ska anmälas till handelsregistret. Uppgifterna anmäls i samband med grundandet av ett företag genom en grundanmälan. Sker det en förändring i något förhållande om vilket anteckning gjorts i handelsregistret, eller när en omständighet som har lagrats i företags- och organisationsdatasystemet ändras, ska detta utan dröjsmål anmälas (14 § i handelsregisterlagen 11 § i företags- och organisationsdatalagen). De uppgifter som ska antecknas i registret varierar beroende på företagsformen. Vanligtvis antecknas i registret uppgifter om företagets ansvariga personer, firmateckningsrätter samt om sammanslutningens stadgar.

Enligt 19 a § i handelsregisterlagen handläggs ett bostadsaktiebolags grund- och ändringsanmälningar till handelsregistret av den magistrat (tidigare häradets registerbyrå) inom vars tjänsteområde bolaget har sin hemort. En begränsning är att ärenden som gäller nedsättning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital, fusion, delning och ändring av bolagsformen handläggs av Patent- och registerstyrelsen på grund av det kungörelseförfarande som ärendena förutsätter. Magistraterna handlägger ärenden som gäller ökning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital.

Handläggningen av bostadsaktiebolagens grundanmälningar och ändringsanmälningar med undantag av ändringar i bolagsordningarna överfördes till de dåvarande registerbyråerna i häraderna 1990. Antalet näringsidkare i Finland hade ökat snabbt och samma utveckling antogs

¹ Södra Österbotten, Södra Savolax, Tavastland, Sydöstra Finland, Kajanaland. Mellersta Finland, Lappland, Birkaland, Österbotten, Norra Karelen, Norra Savolax, Norra Österbotten, Satakunta, Nyland, Egentliga Finland

² 22.12.2009/1512

fortsätta, men PRS:s resurser hade inte ökat och ökade inte i samma proportion. Följden var att handelsregisterärendena hopade sig. Samtidigt höll resurser på att frigöras från häradenas registerbyråer, eftersom de inte längre skötte mantalsskrivning. Registerbyråerna skulle i detta startskede sända till PRS för avgörande alla anmälningar som innehöll beslut om ändring av bologsordning samt anmälningar som skulle förvägras registrering.

Målet för utvecklingen av registerförvaltningen var under förra hälften av 1990-talet att registertjänsterna skulle decentraliseras och centralförvaltningen göras lättare. Enligt statsrådets principbeslut av den 17 juni 1993 om åtgärder för förnyande av centralförvaltningen och regionalförvaltningen decentraliserades bl.a. en del av Patent- och registerstyrelsen rådgivnings- och serviceuppgifter samt handelsregisteruppgifter till registerbyråerna. Enligt riktlinjen i principbeslutet slopades 1994 ovannämnda begränsningar i de nuvarande magistraternas behörighet vid handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden.

Föreningsregisterärenden

Med stöd av 47 § i föreningslagen (503/1989) förs föreningsregistret av Patent- och registerstyrelsen. Lokala myndigheter i föreningsregisterärenden är enligt lagen om folkbokföringsförvaltningen (76/1984) magistraterna. Enligt 48 § i föreningslagen ska anmälan om registrering av en förening göras till Patent- och registerstyrelsen eller till den lokala myndigheten på föreningens hemort, som ska sända den till Patent- och registerstyrelsen.

Föreningsregisteranmälningarna handläggs av Patent- och registerstyrelsen. Enligt 2 § i föreningsregisterlagen(506/1989) kan anmälningar lämnas direkt till Patent- och registerstyrelsen eller till magistraten för vidarebefordran till Patent- och registerstyrelsen. Enligt 8 § i förordningen ska den lokala myndigheten förvara utdragen ur föreningsregistret och de handlingar som gäller föreningarna. Detta gäller dock anmälningar som har gjorts innan förordningen ändrades 2011. Sedan dess finns föreningsregistrets arkiv enbart i elektronisk form, och handlingarna lämnas inte längre till magistraterna för arkivering. I enlighet med 10 § i föreningsregisterförordningen ger magistraterna utdrag ur föreningsregistret och kopior av de därtill hörande handlingar som de har tillgång till.

2.3. Statistikuppgifter om hanteringen av handels- och föreningsregistret

Förutom Patent- och registerstyrelsen tar också magistraterna och NTM-centralerna emot alla anmälningar till handels- och föreningsregistret och erbjuder kundrådgivning om hur anmälningarna ska göras. De ger också utdrag och kopior ur registren samt diarieför de handelsregisteranmälningar som har lämnats till dem men inte föreningsregisteranmälningar.

I handelsregistret har registrerats cirka 584 000 företag, varav 242 000 är aktiebolag, 202 000 enskilda näringsidkare, 84 000 bostadsaktiebolag och 37 000 öppna bolag och kommanditbolag samt sammanlagt cirka 19 000 andra företagsformer, t.ex. andelslag, utländska näringsidkares filialer, hypoteksföreningar, europabolag och statliga affärsverk. Årligen anhängiggörs cirka 140 000 handelsregisterärenden. De diarieförs förutom av Patent- och registerstyrelsen och magistraterna också av Skatteförvaltningen. Största delen av anmälningarna sänds per post till PRS och Skatteförvaltningens gemensamma postbox och skannas till det elektroniska arkivet eller anhängiggörs på elektronisk väg. PRS och Skatteförvaltningen diarieför således alla anmälningar som har anhängiggjorts, även dem som gäller bostadsaktiebolag. Till PRS sänds förutom handelsregisteranmälningar också bokslutsanmälningar, som år 2013 uppgick till 205 000.

Vid PRS har skötseln av handelsregisterärenden koncentrerats till företags- och sammanslutningslinjen, där man 2013 handlade 118 285 handelsregisteranmälningar och dessutom 4 293

andra handelsregisterärenden. För handläggningen av dessa ärenden användes enligt PRS arbetstidsuppföljning 66 årsverken.

Vid NTM-centralerna diariefördes 2013 sammanlagt 1 374 handelsregisteranmälningar.

Vid magistraterna diariefördes 2012 sammanlagt 19 645 anmälningar som gällde bostadsaktiebolag samt 17 462 andra anmälningar. År 2013 mottogs sammanlagt 33 342 sådana anmälningar. Årligen registreras vid magistraterna cirka 1 300 nya bostadsaktiebolag och upplöses cirka 200. Bostadsaktiebolagen sänder också årligen magistraterna cirka 23 000 ändringsanmälningar som gäller bolaget. Av dessa anmälningar gäller cirka 3 000 bolagets bolagsordning. Magistraterna handlägger nästan alla (cirka 99 %) handelsregisteranmälningar som gäller bostadsaktiebolag. År 2013 använde magistraterna sammanlagt 46,7 årsverken för skötsel av handels- och föreningsregisterärenden.

Magistraterna gjorde hösten 2013 en enkätundersökning, enligt vilken en mycket stor del av de handelsregisteranmälningar som gäller bostadsaktiebolag orsakar en skriftlig korrigeringsuppläggning, som sänds till kunden. Vid grundanmälningar och anmälningar om ändring av bolagsordningen varierar korrigeringsfrekvensen vid olika magistrater mellan 40 % och 90 %. Vid andra ändringar varierar antalet anmälningar som kräver korrigeringsuppläggning mellan 15 % och 50 %. En del av korrigeringsuppläggen klaras av per telefon eller e-post, men största delen kräver en skriftlig korrigeringsuppläggning. Resultaten av enkäten specificeras per magistrat i bilagan till denna promemoria. Patent- och registerstyrelsen sänder i de ärenden som den ska handlägga kunden en korrigeringsuppläggning i fråga om cirka 25 % av alla anmälningar.

Endast 50 % av de anmälningar som gäller bostadsaktiebolag har gjorts av disponenten. Speciellt i små bostadsaktiebolag (1-5 bostadslägenheter) är det inte speciellt vanligt att anlita disponenter (cirka 57 % har en disponent). I övriga fall görs anmälningar av bl.a. styrelsemedlemmar. Handläggningen av anmälningar är på grund av bristfälligheterna tidsödande och myndighetsrådgivningen är omfattande.

I Finland ägs 11 procent av bostadshusen av bostadsaktiebolag. I Finland finns cirka en miljon bostadsaktieägare och 300.000 finländare är verksamma i bostadsaktiebolagens styrelser. Cirka 28 % av bostadsaktiebolagen finns i huvudstadsregionen³ och återstående 72 % på annat håll i Finland.

I föreningsregistret finns cirka 135 000 föreningar. År 2013 lämnades sammanlagt 21 086 föreningsregisteranmälningar. Av dem lämnades 1 278 till magistraterna och 19 808 till PRS. Magistraterna diarieför eller handlägger inte föreningsregisteranmälningar utan sänder dem endast till PRS. Ur föreningsregistret gavs sammanlagt [XX] utdrag, kopior och intyg, varav magistraternas andel var 1 919 st.

2.4. Bestämningen av avgifter som tas ut i handelsregisterärenden

Om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer ska vara avgiftsbelagda och för avgifternas storlek samt om övriga grunder för avgifterna föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Storleken på den avgift som staten tar ut för en offentlig-rättslig prestation ska motsvara beloppet av statens totala kostnader för prestationen (*självkostnadsvärde*). Om priserna på vissa andra prestationer beslutas på företagsekonomiska grunder.

Om de avgifter som Patent- och registerstyrelsen tar ut föreskrivs dessutom genom en speciallag (lagen om avgifter för Patent- och registerstyrelsens prestationer 1032/1992)._Lagen tilläm-

³ Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda

pas också på de prestationer som utförs av de lokala myndigheterna för handels- och föreningsregistret, dvs. av magistraterna och NTM-centralerna. Enligt 7 § i lagen uppbärs en avgift av den myndighet som har behörighet att besluta om utförandet av prestationen i fråga. Den myndighet som uppbär avgiften är skyldig att ersätta de andra myndigheter som deltagit i utförande av prestationen för de kostnader som deltagandet har orsakat.

Storleken på de avgifter som tas ut i handelsregisterärenden bestäms på basis av den s.k. kostnadsmotsvarigheten enligt prestationsgrupp, dvs. i praktiken registervis. Som en i lagen avsedd prestationsgrupp betraktas en helhet som utgörs av ett visst register, vilket betyder att handelsregisterärendena utgör en hel prestationsgrupp. Till den hör dels avgifter som tas ut för handelsregisteranmälningar som handläggs av PRS, dels anmälningar om bostadsaktiebolag som handläggs av magistraterna. De avgifter som tas ut för en enskild prestation (t.ex. avgifter som tas ut för vissa typer av anmälningar) behöver inte i sig vara kostnadsmotsvariga, förutsatt att kostnadsmotsvarighet uppnås på registernivå. Avgifterna dimensioneras som en helhet så att de avgifter som tas ut för en prestationsgrupp helt täcker de totalkostnader som prestationerna orsakar.

Allmän behörighet i ärenden som gäller avgifter har det ministerium som saken gäller, dvs. i det här fallet beslutar arbets- och näringsministeriet vilka av ministeriets och förvaltningsområdets andra myndigheters prestationer eller prestationsgrupper som ska vara avgiftsbelagda och för vilka prestationer eller prestationsgrupper avgiften ska bestämmas enligt självkostnadsvärdet samt vilka prestationer som ska prissättas på företagsekonomiska grunder. Bestämmelser om avgiftsnivån utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet (859/2012).

2.5. Avgiftsinkomsterna och deras fördelning mellan PRS och magistraterna

Handels- och industriministeriet utfärdade den 28 september 1994 ett beslut om fördelningen av handelsregisteravgifterna mellan Patent- och registerstyrelsen och magistraterna i de fall då anmälan har lämnats till den lokala myndigheten. Detta avtal följs fortfarande. Enligt det får magistraterna 75 % av den avgift som tas ut hos kunden för ett bostadsaktiebolags grundanmälan och ändringsanmälningar som gäller bolagsordningen, 44 % av avgiften för ett bostadsaktiebolags övriga ändringsanmälningar och 17 % av avgiften för de anmälningar som kommer in för handläggning i handelsregistret. För handelsregisterutdrag och diarieintyg betalas avgiften till den myndighet som ger utdraget.

I praktiken sköts betalningsrörelsen via PRS så att betalningen för de avgifter som magistraterna tar ut för handelsregisterärenden avräknas till PRS, som av summan återbetalar till magistraterna den andel som framgår av ovannämnda beslut. År 2013 avräknades sammanlagt 3,416 miljoner euro till PRS av betalningarna för de avgifter som gäller bostadsaktiebolag. Av detta belopp har PRS återbetalat 2,054 miljoner euro till magistraterna. För mottagande av och rådgivning om anmälningar från andra former av företag avräknades till magistraten 432 000 euro och till NTM-centralerna 30 000 euro. Till PRS betalades år 2013 sammanlagt 21,977 miljoner euro i avgifter för anmälningar till handelsregistret.

Förutom genom avräkningar av handläggningsavgifter deltar magistraterna för egen del i underhållet av företags- och organisationsdatasystemet på det sätt som föreskrivs i förordningen (288/2001) och enligt vad som har överenskommit genom det avtal om kostnadsfördelningen som ingicks i januari 2003. Den andel av kostnaderna för underhållet av företagsdatasystemet som magistraterna skulle betala var 2013 sammanlagt 143 000 euro.

2.6. PRS:s och magistraternas kundservicemodell

I den nivåindelade servicemodellen är de tjänster som ämbetsverken erbjuder tydligt beskrivna och de produktifieras systematiskt. Med hjälp av datasystemen säkerställs det att de uppgifter som upprepas automatiseras och att det manuella arbetet minskar. Självbetjäningen är lättillgänglig också utanför kontorstider.

PRS:s kundservicemodell

PRS:s kunder betjänas enligt en servicemodell på tre nivåer, där kunderna får service enligt ”principen om en enda kontaktpunkt”. Genom modellen eftersträvas en jämn kvalitet på kundservice, likabehandling av kunderna, synergier mellan kommunikation och kundservice, utveckling av självbetjäningen med perspektiv på kundservice och genom den nivåindelade kundservicemodellen en effektivare kundservice. Den nya kundservicemodellen infördes i hela ämbetsverket vid ingången av 2014 och i den allmänna rådgivningen för handelsregistret har modellen tillämpats sedan 2001.

Nivå 0, dvs. kundens självbetjäning via e-tjänster innebär tillträde till tjänster, såsom inmatning av uppgifter, bläddrande i uppgifter, förfrågningar, rapporter, anvisningar och andra uppgifter. Kunderna söker här fram de blanketter, anvisningar och rapporter de behöver och diarieför själva uppgifter och startar processer med hjälp av de elektroniska ärendehanterings- och informationstjänsterna. Största delen av kundernas frågor besvaras på självbetjäningsnivån. Enbart på handelsregistrets webbplats görs årligen över 450 000 sökningar.

Nivå 1 är den primära kundservicekontakten för kunden. Där erbjuds kunden stöd i användningen av självbetjäning, grundläggande rådgivning, information om de ansökningar och anmälningar som är under handläggning och tillhandahåller informationstjänster av standardtyp. Våren 2013 överfördes också rådgivningen om anhängiga anmälningar (dvs. närmast i anslutning till korrigeringsuppmaningar) till den nivåindelade kundservice. I samband med överföringen koncentrerades rådgivningen till några kundrådgivare och rådgivningsjurister, som utbildades till att svara på substansfrågor på expertnivå i anslutning till korrigeringsuppmaningarna. Även i dessa frågor kan vid uppskattningsvis 70–80 % av kundkontakterna de som arbetar med kundservice på nivå 1 vägleda kunden.

Nivå 2, dvs. expertservice, tillhandahåller handläggnings- och informationstjänster. Den stöder kundservice på nivå 1 och svarar på specialfrågor om de anmälningar och ansökningar som är under handläggning, tillhandahåller kundspecifika informationstjänster, underhåller serviceinformationen och utvecklar tjänsterna. Nivå 2 tillhandahåller kunden substansrådgivning och ger hjälp i utmanande frågor genom att fungera som källa till den djupaste sakkunskapen.

Kundservicemodellen motsvarar i hög grad PRS:s tidigare kundservicemodell och magistraternas nuvarande kundservicemodell, som utöver förhandsrådgivningen sköter största delen av substansrådgivningen, bl.a. den rådgivning som hänför sig till anhängiga anmälningar, så att det i allmänhet inte längre är nödvändigt att kontakta handläggaren. På det sättet är det möjligt att effektivisera såväl kundrådgivarnas som handläggarnas tidsanvändning. Införandet av den nya kundservicemodellen föregicks förutom av centraliseringen av rådgivningen inom organisationen också av utbildning för kundrådgivarna. En annan viktig förändring är att kundens självbetjäning har effektiviserats genom att ämbetsverkets anvisningar har utökats bl.a. genom PRS:s e-tjänster och webbsidor, vilket minskar behovet av personliga kontakter.

I handels- och föreningsregisterärenden fungerade kundservice fram till utgången av 2013 som en särskild process vid företags- och sammanslutningslinjen, men vid ingången av 2014 överfördes den till PRS:s kommunikations- och kundserviceenhet. För de personer som arbetar med kundserviceuppgifter ordnas regelbundet särskild utbildning, informationsmöten och ge-

mensamma möten för registreringsenheten och kundservicen. De olika teamen har sina egna ansvarsområden som de specialiserar sig på och kompetensen fördjupas förutom genom utbildning också genom arbetsrotation.

Erfarenheterna av den nivåindelade kundservicen är positiva. Numera sköter kundservicen på nivå 1 cirka 90 % av telefonsamtalen och 10 % överförs till rådgivningsjuristen, dvs. till nivå 2. Av de frågor som kommit in per e-post besvarar nivå 1 cirka 75 % och juristerna cirka 25 %. Förutsättningar för att fördelarna med modellen ska bli utnyttjade är en kontinuerlig utveckling och uppdatering av anvisningarna på webbplatsen samt ett bra juriststöd och en kontinuerlig utbildning för dem som arbetar med kundservice på nivå 1. Utnyttjandet av självbetjäningen uppmuntras också med hjälp av debiterings- och prissättningsmodellen. För föreningsregisterärenden infördes den nivåindelade modellen hösten 2012 och erfarenheterna motsvarar de erfarenheter som gjorts i handelsregisterärenden.

De rådgivningstjänster som PRS tillhandahåller hänför sig i regel till de ärenden som handläggs vid ämbetsverket. PRS ställer också till kundernas förfogande ett etableringspaket för bostadsaktiebolag, som det finns en länk till på ämbetsverkets webbplats.

Magistraternas kundservicemodell

Magistraternas kundservice ges på magistraternas verksamhetsställen. Handels- och föreningsregistret ingår i magistraternas samfundsrättsliga tjänster. Magistraternas kundservice via flera kanaler baserar sig på en så långtgående självbetjäning som möjligt i de elektroniska servicekanalerna. Vid behov kan kunden få sitt ärende anhängigt på det sätt som passar han eller henne bäst. Tjänsterna har ordnats så att det är lätt att utträta ärendena och servicen motsvarar adekvata kvalitetskrav. I e-tjänsterna har beaktats kundens rättigheter, fördelar och skyldigheter. Tillgången till tjänsterna förutsätter dessutom att de står till buds i tillräcklig utsträckning.

Stödet för användning av de elektroniska kundservicekanalerna (motsvarar nivå 0 i PRS:s kundservicemodell)

Innehållet i den service som kunden får är detsamma som på nivå 0 i PRS:s kundservicemodell. Magistraternas kunder använder det material som finns på PRS:s webbplats. Magistraternas webbplats dirigerar kunden till PRS:s webbplats.

Annan grundläggande rådgivning (motsvarar PRS:s nivå 1)

Magistraterna tillhandahåller allmän rådgivning vid anhängiggörandet av ett ärende. Magistraterna instruerar kunderna att använda e-tjänster, tillhandahåller allmän rådgivning när ett ärende anhängiggörs och stöd i användningen av självbetjäning. I fråga om anhängiga ärenden erbjuder magistraterna kunden grundläggande rådgivning, information om de ansökningar och anmälningar som är under handläggning och tillhandahåller informationstjänster av standardtyp.

Expertservice (motsvarar PRS:s nivå 2).

Magistraterna tillhandahåller rådgivning som förutsätter djupare sakkunskap samt handläggnings- och informationsservice i anhängiga ärenden när behandlingen av kundens ärende det förutsätter. För rådgivningen ansvarar huvudsakligen juristerna. Expertservicen stöder och styr kundservicen.

Denna kundservicemodell har redan i årtal tillämpats vid magistraterna. I och med de utvidgningar av magistraternas verksamhetsområden som genomfördes 2012 har tillämpningen av modellen intensifierats. I och med att anhängiga ärenden kan handläggas på många ställen har det varit möjligt att rikta personalresurserna effektivare. Utvecklingen av modeller för olika åtgärder har gett en jämnare kvalitet och också effektiviserat uppmaningarna om komplettering samt rådgivningen. Magistraternas riksomfattande processutvecklare och deras utvecklingsgrupper samt PRS:s utvecklingsgrupp för magistraternas handelsregisterärenden arbetar på att utveckla och förenhetliga kvaliteten. Vid magistraterna står personalresurser och kompetens till

förfogande över gränserna för enheterna och servicehelheterna. Det regionala samarbetet med intressent- och kundgrupperna ingår i utvecklingen av kommunikationen och kundservicen.

Erfarenheterna av kundservicen har varit goda. Kunden har möjlighet att vid magistraterna få allmän rådgivning när ett ärende anhängiggörs och mer detaljerad rådgivning när ärendet är anhängigt. Rådgivning i frågor som kräver expertbehandling och specialkompetens har tillhandahållits i besvärliga situationer. Annars har de som mottagit anmälningarna gett den vägledning som behövts. Magistraternas jurister och andra experter har vid sidan av sina övriga uppgifter bistått mottagarna av anmälningar i deras arbete (en del av magistraternas förvaltningsövergripande verksamhet). Personalens kompetens har utvecklats med hjälp av bl.a. personer med specialkompetens vid magistraterna.

3. De elektroniska tjänsterna i anslutning till handels- och föreningsregistret

3.1. Beskrivning av de elektroniska tjänsterna

Handelsregistret

Patent- och registerstyrelsens strategiska mål är att vara en föregångare i e-tjänster, där tjänsterna är tillgängliga för företag och sammanslutningar på ett kundorienterat, centraliserat och samverkande sätt. Uträttandet av ärenden hos ämbetsverket främjas genom att möjligheterna att använda e-tjänster utökas. Tillgången till uppgifter om företag och sammanslutningar i datanäten utökas samtidigt som uppgifternas kvalitet och aktualitet förbättras. ANM styr genom resultatavtal den målsatta graden av användning av PRS:s elektroniska tjänster. Syftet med de elektroniska tjänsterna är bl.a. att förkorta den totala handläggningstiden för handelsregisteranmälningar från nuvarande 14 dagar till nio dagar fram till år 2016 och till 8 dagar år 2018. För år 2018 har som ett separat mål satts upp en 3 dagars handläggningstid för elektroniska anmälningar och 10 dagars handläggningstid för pappersanmälningar.

Målet för Novus-projektet är att förnya de system som stöder företags- och sammanslutningslinjens verksamhet. De system som administreras av företags- och sammanslutningslinjen är handelsregister-, stiftelseregister- och företagsinteckningsregistersystemen samt bildarkivet för bokslut. Inom projektet har redan åstadkommit bl.a. ett nytt stiftelseregistersystem, informationstjänstsystemet Virre, en elektronisk arkiveringstjänst, elektronisk anmälan av adress- och kontaktuppgifter samt ett styrt, elektroniskt system för etablering av aktiebolag. Ett nytt operativsystem för handelsregistret och företagsinteckningsregistret kommer enligt planerna att införas i maj 2014. Förnyelsen av handläggningssystemen och de elektroniska anmälningarna kommer att automatisera många arbetsfaser vid företags- och sammanslutningslinjen från diarieföringen av anmälningarna, via handläggningen ända fram till arkiveringen.

Informationstjänsten Virre har nu använts i cirka tre år och tack vare det har det manuella informationstjänstarbetet avsevärt minskat och minskningstakten har under årens lopp ökat, när kunderna har lärt känna de nya tjänsterna. Virre erbjuder kunderna informationstjänst i handelsregister-, stiftelseregister- och företagsinteckningsregisterärenden 24 timmar i dygnet, sju dagar i veckan. Om bostadsaktiebolag finns lika heltäckande uppgifter i Virre som om alla andra bolagsformer. Det elektroniska ansökningsförfarandet för adressändringar har använts via företags- och organisationsdatasystemet sedan hösten 2009. Cirka 40 % av adressändringarna görs på elektronisk väg. I december 2012 infördes också ett styrt, elektroniskt system för etablering av aktiebolag. År 2013 etablerades över 3500 aktiebolag på elektronisk väg och deras antal i relation till dem som etablerats genom anmälningar i pappersform har ökat under året. De elektroniska anmälningarnas andel av aktiebolagens etableringsanmälningar var 26 % år 2013.

Elektroniska anmälningar i anslutning till bolagens, även bostadsaktiebolagens, representation införs under år 2014 (t.ex. styrelse, prokurister, verkställande direktör, disponent och revisorer) och ett allmänt elektroniskt system för anhängiggörande av ärenden börjar byggas upp våren 2014. Det tas i bruk under år 2015. Här ingår också ändringarna i bostadsaktiebolagens bolagsordningar.

En kanal för elektronisk ärendehantering byggs upp tillsammans med Skatteförvaltningen. Det är fråga om ett interaktivt ärendehanteringssystem, där basinformation söks fram i PRS:s och Skatteförvaltningens basregister samt i befolkningsdatasystemet. De ärenden som ska anmälas försöker man granska så långt det är möjligt redan i det skedet när kunden matar in uppgifterna på den elektroniska anmälningsblanketten, dvs. kunden erbjuds mycket mera än endast en blankett i elektronisk form. Bl.a. alla etableringsdokument, t.ex. avtalet om bolagsbildning och bolagsordningen, skapas i e-tjänsten. Dokumenten undertecknas elektroniskt och de finns

tillgängliga i PRS:s elektroniska arkiv via Virre-systemet. I och med att tjänsterna blir elektroniska, går en del av anmälningarna, t.ex. många som hänför sig till representation, till registret helt utan tjänstemannahandläggning.

Handläggningen av handelsregisteranmälningar blir helt och hållet elektronisk redan när det nya systemet för handläggning av handelsregisterärenden tas i bruk i maj 2014. Då kommer också de anmälningar som kommer in i pappersform att skannas innan de anhängiggörs och handläggningen sker enbart i systemet. Diarieföringen och handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden har i det nya systemet byggts upp så att de sker på samma sätt som vid anmälningar som gäller också andra bolagsformer. Inskolningen i användningen av det nya handläggnings-systemet kan till en början förlänga den tid som myndigheterna använder för handläggningen av en anmälan.

Föreningsregistret

I föreningsregistret har elektroniska anmälningar varit i bruk sedan slutet av 2005. Alla anmälningar och anmälningsslag med undantag av religiösa föreningar kan sändas till PRS på elektronisk väg. År 2012 var cirka 55 % av alla anmälningar elektroniska och år 2013 var de cirka 60 %.

För föreningsregisterärenden står också till buds många olika informationstjänstprodukter, som är tillgängliga för kunderna när som helst. Avgiftsfria tjänster är föreningsnätet, där det finns grundläggande uppgifter om alla föreningar som finns i föreningsregistret och PURKKI, där det är möjligt att få grundläggande uppgifter om upplösta och nedlagda föreningar. Avgiftsbelagda tjänster är bl.a. uppgifter från registerutdrag och om handläggningsskedet för en anmälan.

3.2. Konsekvenserna av de elektroniska tjänsterna vid PRS och magistraterna

Införandet av e-tjänster minskar myndighetens arbete vid såväl mottagandet som handläggningen av anmälningar. När det gäller handelsregistret har elektroniska system redan införts och användningen av dem utvidgas avsevärt under år 2014. Effekterna av reformerna på produktiviteten märks redan nu, eftersom det har förutsatts organisationsförändringar av PRS redan före införandet av Novus i maj 2014. E-tjänster vid handelsregistret har genomförts med produktivitetssparningar för ANM:s förvaltningsområde och PRS har därför förbundit sig att uppfylla ett minskningsmål på 31 årsverken. Av den produktivitetsnytta som eftersträvas genom e-tjänster har 17 årsverken redan uppnåtts och 14 årsverken torde uppnås under åren 2014 och 2015 (se PRS:s verksamhets- och ekonomiplan för åren 2013–2016, dnro PRH/1544/20/201).

Effektiviseringseffekterna av systemreformen hänför sig i första skedet till PRS:s handelsregister och i ett senare skede, när de elektroniska tjänsterna för bostadsaktiebolag införs, också till magistraterna. För magistraternas del torde de elektroniska tjänsterna för anmälningar som gäller representation införas 2014 och när det gäller övriga anmälningar under år 2015. Arkiveringen av pappershandlingar upphör redan våren 2014 när det nya elektroniska systemet för handläggning av handelsregisterärenden införs. I och med det blir arkiveringen helt och hållet elektronisk. Införandet av elektroniska system och omorganiseringen av tjänsterna har betydande produktivitetseffekter i magistraternas uppgifter, eftersom de nuvarande lokalmyndighetsuppgifterna i anslutning till handelsregistret kommer att kunna utföras med 13,5 årsverken år 2016. Produktivitetseffekten har således uppskattats till cirka 33,2 årsverken jämfört med 46,7 årsverken på 2013 års nivå.

Den produktivitetsnytta som införandet av Novus' och FODS:s elektroniska tjänster kan medföra uppskattas bli uppnådd till fullo under år 2015.

När anmälningar lämnas in elektroniskt sker diarieföringen av dem i den elektroniska tjänsten. Den elektroniska tjänsten dirigerar kunden att ge riktiga och tillräckliga uppgifter för handläggningen av anmälan. I tjänsten kontrolleras bl.a. alla obligatoriska uppgifter om personerna och företaget, vilket snabbar upp handläggningen och minskar riskerna för fel. Dessutom minskar behovet av det arbete som hänför sig till anmälningar i pappersform, såsom skanning och överföring och lagring av fysiska anmälningar. De angivna uppgifterna överförs direkt till handläggningssystemet, vilket också minskar myndighetens arbete. I fråga om personändringar och andra enkla ärenden frångås myndighetens granskningar helt, eftersom uppgifterna har lämnats i det elektroniska systemet starkt identifierade. I övrigt förblir handläggningen av ärendena innehållsmässigt oförändrad. Ändringarna leder till att behovet av juridisk och annan specialsak-kunskap framhävs.

4. Organiseringen av handelsregisterärenden när de elektroniska tjänsterna införs

4.1. Mål

PRS:s mål är att dess verksamhet ska vara kostnadseffektiv och effektiv. Detta innebär att PRS i all sin verksamhet koncentrerar sig på det väsentliga, avskaffar alla onödiga arbetsfaser och utvecklar effektivare arbetsätt. Även de processer som hänför sig till handläggningen av handelsregisterärenden utvärderas och utvecklas på ett kundorienterat sätt med beaktande av ändamålsenligheten och effektiviteten. Avsikten är att PRS:s nättjänster ska utvecklas så att myndighetens betydelse avsevärt minskar även vid mottagandet av anmälningar som gäller bostadsaktiebolag.

Också för magistraterna har satts upp som mål att verksamhetens produktivitet, effektivitet och resultat ska förbättras. Ett strategiskt mål för magistraterna har redan i flera år varit att utveckla de samfundsrettsliga tjänsterna genom att förenhetliga praxis i registreringen av speciellt bostadsaktiebolagsuppgifter. Kriterier för magistraternas verksamhetseffektivitet är ekonomi, produktivitet och en lönsam avgiftsbelagd verksamhet. Dessa kriterier har beaktats i prioriteringarna för utvecklingen av magistraternas verksamhet.

I projektplanen uppsattes som mål för reformen av lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret att basregistertjänsterna och de arbetsprocesser som hänför sig dem skulle förenhetligas och kompetensen koncentreras. Målet var att förbättra basregistertjänsternas kostnadseffektivitet med beaktande av kvalitetskraven på servicen. Samtidigt bemöts den förändring i servicebehovet som beror på införandet av e-tjänster genom att resurserna omfördelas så att betydande kostnadsbesparingar uppnås.

4.2. Alternativa lösningar

De alternativa lösningarna i reformen av lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret är följande:

1. Mottagningen, handläggningen och rådgivningen i handels- och föreningsregisterärenden koncentreras i sin helhet till PRS eller
2. i fråga om lokalmyndighetens uppgifter i anslutning till handels- och föreningsregistret specialiserar sig en eller flera särskilt utsedda magistrater på uppgifterna och handlägger samt avgör alla de ärenden som gäller bostadsaktiebolag och tar emot andra handels- och föreningsregisterärenden. Kunden har fortfarande möjlighet att lämna in sina handlingar på alla magistrater. NTM-centralernas verksamhet som lokal myndighet för handels- och föreningsregistret upphör.

Till följd av införandet av e-tjänster effektiviseras magistraternas och PRS:s verksamhet, vilket minskar behovet av personalresurser i vardera organisationen. Dessutom ska arbetsgruppen utvärdera förslaget om koncentration av handels- och föreningsregisterärendena till PRS och som ett alternativ till det bevarandet av den nuvarande arbetsfördelningen, vilket dock betyder en omorganisering av uppgifterna vid magistraterna. Enligt alternativ 1 koncentreras skötseln av alla handels- och föreningsregisterärenden till PRS och magistraternas och NTM-centralernas verksamhet som PRS:s lokala myndigheter upphör helt. Fortsättningsvis ska handelsregisteranmälningar kunna lämnas till Skatteförvaltningens verksamhetsställen. Enligt alternativ 2 koncentreras registreringen och handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden till en eller flera särskilt utsedda magistrater, som ska specialisera sig på uppgifterna och handlägga och avgöra alla ärenden som gäller bostadsaktiebolag och ta emot andra ärenden i anslutning till handels-

och föreningsregistret. Kunden ska fortfarande ha möjlighet att lämna in sina handlingar på alla magistrater. Enligt detta alternativ upphör NTM-centralernas verksamhet som lokal myndighet för handels- och föreningsregistret. Fortsättningsvis ska handelsregisteranmälningar kunna lämnas till Skatteförvaltningens verksamhetsställen.

4.2.1. Alternativ 1: uppgifterna koncentreras till PRS

Beskrivning

Enligt detta alternativ ska PRS centraliserat handlägga alla handelsregister- och föreningsregisterärenden. Från och med år 2015 gör kunden i regel sina anmälningar med utnyttjande av det elektroniska anmälningsförfarandet. Det går också att lämna in en anmälan i pappersform, om den sänds till PRS:s och Skatteförvaltningens gemensamma postbox, varifrån anmälningarna efter digitalisering kommer till PRS för diarieföring och handläggning. Det går fortfarande också att sända en anmälan direkt till PRS:s kundtjänst i Helsingfors, varifrån den via digitalisering sänds vidare för handläggning. Dessutom får kunden sitt ärende anhängigt i hela landet på den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen som planeras som bäst vid finansministeriet. Målet är att PRS ska delta i den gemensamma kundservicen enligt avtal så att deltagandet är regionalt och innehållsmässigt omfattande. (se närmare kapitel 4.3).

Anmälningsavgifterna betalas i e-tjänsten i samband med användningen av den eller i fråga om anmälningar som sänds in i pappersform, till PRS:s bankkonto, varifrån de hänförs till anmälan med hjälp av ett särskilt verktyg.

Kunderna uppmuntras såväl vid rådgivningen som genom prissättningen att använda e-tjänstkanalerna. T.ex. anmälningar som hänför sig till representation, där systemet utför behövliga kontroller, blir registrerade direkt av kunden själv. Kunden får på så sätt uppgifterna om sitt företag uppdaterade på samma gång. Anmälningar som kräver särskild sakkunskap handläggs även i fortsättningen av experter vid PRS.

Vid PRS handläggs för närvarande fusioner och delningar av bostadsaktiebolag, nedsättningar av aktiekapital, ändringar av bolagsform och offentliga stämningar i samband med likvidation. Även alla anmälningar som gäller fastighetsaktiebolag handläggs vid PRS och på dem tillämpas oftast såväl aktiebolagslagen som lagen om bostadsaktiebolag. Vid PRS handläggs anmälningar som lämnats in av företag som bedriver verksamhet i över tjugo olika bolagsformer. Om handläggningen av alla anmälningar som gäller bostadsaktiebolag koncentreras till PRS, handlägger sakkunniga jurister sådana bostadsaktiebolagsanmälningar som kräver sakkunskap. I fråga om många typer av anmälningar, som t.ex. i samband med representation eller styrelsens sammansättning, är den sakkunskap som krävs i praktiken densamma som för kommersiella bolag, dvs. handläggningen av dem ordnas enligt samma principer som andra motsvarande anmälningar som lämnas in till PRS.

Kunderna erbjuds vid behov utöver annan rådgivning, närmast per telefon eller e-posts, dessutom rådgivningstjänst antingen på ort och ställe vid ämbetsverket eller via videokonferensförbindelse. PRS är belägen i Helsingfors och i praktiken har således endast invånarna i huvudstadsregionen rimliga möjligheter att besöka ämbetsverket.

När det gäller föreningsregisterärenden skulle en koncentration av uppgifterna till PRS öka resurserna för informationstjänst och rådgivning i mindre grad, uppskattningsvis med cirka 0,2 årsverken. I fråga om föreningsregisterärenden skulle handläggningen inte förändras. Magistraterna eller NTM-centralerna diarieför eller handlägger inte föreningsregisterärenden, utan sänder de anmälningar som kunderna har lämnat in vidare till PRS, vilket betyder att endast möjligheten att lämna in anmälningshandlingar till den lokala myndigheten och söka utdrag skulle falla bort.

Den personalresurs som år 2016 behövs vid PRS för registrering av bostadsaktiebolagsärenden och fördelning av betalningarna skulle uppskattningsvis vara 2 årsverken och för den egentliga handläggningen 9 årsverken. Därav skulle en del, cirka 1,3 årsverken, användas för optisk läsning, varmed avses att handlingar som lämnas in i pappersform omvandlas till elektronisk form samt bearbetas och lagras i systemet. I startskedet uppskattas de juristtjänster som används uppgå till cirka 6 årsverken och inspektörernas andel till drygt 2 årsverken. Informationstjänsten i anslutning till handelsregistret och rådgivningen i bostadsaktiebolagsärenden beräknas uppta personalresurser på 1,3 årsverken och informationstjänsten i anslutning till föreningsregistret 0,2 årsverken. Den sammanlagda personalresurs som behövs är alltså 12,5 årsverken. När e-tjänsterna utvecklas framhävs expertarbetet ytterligare.

I de uppskattningar av årsverken som gäller Patent- och registerstyrelsen är det fråga om de totala resurser som ska användas för skötseln av de uppgifter som överförs. Det är alltså inte direkt fråga om en ökning av de årsverken som PRS behöver. Avsikten är att de produktionsmål som har satts upp för PRS på andra grunder, trots överföringen, ska uppnås samtidigt som de resurser som de eventuella nya uppgifterna förutsätter ändå tryggas.

Motivering för alternativet

Man kan bedöma att handelsregistrets jämna kvalitet effektivare säkerställs genom en centraliserad lösning, speciellt i en situation där volymerna av de ärenden som myndigheten ska handlägga avsevärt minskar. I strävan efter produktivitet är det motiverat att fästa uppmärksamhet vid att likvärdiga tjänster för handelsregistrets kunder inte är beroende av i vilken bolagsform verksamheten bedrivs.

Enhetlig praxis och integration av verksamheten med den befintliga strukturen för handläggning av handelsregisterärenden gör det möjligt att effektivisera servicen så att en lagenlig kvalitet kan garanteras i tjänsterna. När antalet anmälningar som kommer in till myndigheten för handläggning avsevärt minskar, är det med tanke på upprätthållandet av yrkesskickligheten och enhetliga handläggningsriktlinjer viktigt att handläggningen av anmälningar centraliseras. Enligt detta alternativ ansvarar PRS själv för tillhandahållandet av alla de tjänster som medför kostnader för ämbetsverket. I strävan efter produktivitetsfrämjande lösningar kan detta vara en mer logisk modell än en sådan där ämbetsverket inte självt kan påverka en viss del av de kostnader som det ska stå för. Detta kan vara oändamålsenligt speciellt i en situation där den resurs som används för tjänsterna minskar då anmälningsförfarandet blir elektroniskt och PRS själv i sin organisation har en funktion som bostadsaktiebolagsservicen kan integreras med.

Även om byte av handläggande myndighet kan orsaka en viss fördröjning i verksamheten under övergångstiden, gör en verksamhetsmodell med en myndighet det lättare att uppnå besparingar i verksamheten. Ur kundernas synvinkel, minskar behovet av besök i vilket fall som helst i och med att e-tjänster tas i bruk, vilket gör det möjligt att minska utbudet av personlig service. På så sätt kan uppnåendet de produktivitetsmål som satts upp för utveckling av e-tjänsterna inom den offentliga förvaltningen bäst säkerställas. Den besparing som effektiviseringen av verksamheten ger gagnar på längre sikt även kunderna, eftersom priserna för anmälningarna bestäms så att de motsvarar kostnaderna för verksamheten.

En centralisering av uppgifterna minskar också myndighetsarbetet när det gäller fördelningen av betalningarna och avräkningarna av dem mellan myndigheterna som förtydligar också bestämmandet av avgiftsnivån. Då alla prestationer som ingår i samma prestationsgrupp sköts av samma myndighet (jfr 2.5), är det lättare att kontrollera skötseln av ärendena och anmälningsavgifternas nivå på ett sätt som är förenlig med principen om kostnadsmotsvarighet. Dessutom koncentreras beslutsfattandet om avgifter och resultatstyrning till samma styrande organisation (ANM), vilket på längre sikt leder till att verksamheten effektiviseras.

PRS har ett omfattande intressentnätverk, som ämbetsverket samarbetar med. I anslutning till bostadsaktiebolag är de primära samarbetspartnerna Finlands Fastighetsförbund rf och Suomen isännöintiliitto ry. Nätverkan det sker i allmänhet oftast på intressenternas centralnivå, och då märks också kundnyttan av samarbetet i hela landet. Intressentsamarbetet utvärderas liksom kundservicen regelbundet och verksamhetsformerna och praxis bearbetas utifrån den respons som erhållits. I och med att PRS själv ansvarar för alla handelsregistertjänster finns det inte heller något behov av olika riksomfattande förvaltningsutvecklingsgrupper eller annan separat rådgivning till nätverket av lokala myndigheter, vilket bidrar till att spara resurser inom förvaltningen.

4.2.2. Alternativ 2: uppgifterna sköts vid magistraterna

Beskrivning

Enligt detta alternativ sköts lokalmyndighetsuppgifterna i anslutning till handelsregistret fortfarande av magistraterna. En eller flera särskilt utsedda magistrater specialiserar sig på uppgifterna och handlägger samt avgör alla de ärenden som gäller bostadsaktiebolag och tar emot andra handels- och föreningsregisterärenden. Kunden får sitt ärende anhängiggjort vid magistraten och dessutom på den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen som bereds av finansministeriet (se närmare kapitel 4.3).

Anmälningar om bostadsaktiebolag som anhängiggörs via e-tjänsten, överförs direkt i systemet i väntan på den egentliga handläggningen vid den specialiserade magistraten. De anmälningar som görs på pappersblanketter sänds till den specialiserade magistraten, där de förs in i det elektroniska systemet. Andra handelsregisterärenden som anhängiggjorts på pappersblankett diarieförs vid den specialiserade magistraten i systemet och den avgift som kunden betalar hänförs till den anmälan den gäller.

En begäran om informationstjänst kan riktas till ett gemensamt servicenummer eller informationstjänst kan begäras på elektronisk väg från magistraten. Dessutom är det möjligt att lämna en begäran om informationstjänst på den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställe, varifrån begäran förmedlas till den magistrat som tillhandahåller tjänsten. Utdrag sänds till kunden direkt per post eller kan avhämtas på kundservicestället.

Anmälningar som gäller föreningar kan fortfarande lämnas till magistraterna för vidarebefordran till Patent- och registerstyrelsen. Det går också att få sitt ärende anhängigt på den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen.

Kunden erbjuds utöver telefonrådgivning och rådgivning på ort och ställe också rådgivning via videokonferensförbindelse. Här utnyttjas de möjligheter som den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen erbjuder.

Magistraterna tillhandahåller handels- och föreningsregistertjänster över förvaltningsgränserna som en del av magistraternas fyra riksomfattande serviceprocesser. Utvecklingen av den samfundsrettsliga serviceprocessen sker i samarbete mellan den riksomfattande arbetsgruppen för utveckling av serviceprocessen, magistraterna och de aktörer som styr magistraterna. I utvecklingen av processen i samarbete med de styrande aktörerna utnyttjas kundernas och intressenternas synpunkter på tjänsternas kvalitet och utvecklingsbehoven. Magistraterna främjar för egen del att de elektroniska tjänsterna blir kända och instruerar kunderna att använda dem.

För skötseln av handels- och föreningsregisteruppgifter kommer år 2016 att användas sammanlagt 13,5 årsverken vid magistraterna. Av dessa årsverken kommer cirka 1 årsverke att användas för informationstjänst, 10 årsverken för avgöranden och registreringar och 2,5 årsverken för dokumenthantering.

Motivering för alternativet

Införandet av det elektroniska systemet kan ge ekonomisk nytta och betydande besparingar i årsverken också i det fallet att lokalmyndighetsuppgifterna i anslutning till handels- och föreningsre-

gistret blir kvar vid magistraterna. Genom att bygga upp ett nytt arbetssätt med den nuvarande väl-fungerande serviceorganisationen som grund kan ändringen genomföras på ett kontrollerat och kundvänligt sätt. En jämn servicekvalitet kan säkerställas genom att handels- och föreningsregister-ärendena koncentreras till en eller flera magistrater. Därigenom kan också en sådan verksamhetseffektivitet uppnås att uppgifterna kan skötas med ovannämnda årsverken.

Magistraterna har skapat ett regionalt samarbetsnätverk med lokala företag och sammanslutningar. Det riksomfattande intressentsamarbetet har också främjats i samband med utvecklingen av processerna för de samfundsriktiga tjänsterna. De magistrater som specialiserar sig på handels- och föreningsregisterärenden förfogar således över ett intressentnätverk på såväl lokal nivå som riksnivå.

Magistraterna har varit lokala myndigheter för handels- och föreningsregistret sedan år 1990. Vid magistraterna finns kompetens och yrkeskunskap som det är klokt att utnyttja i en förändringssituation. Med hjälp av den skulle det vara naturligt att bygga upp det bakgrundsstöd som den offentliga förvaltningens gemensamma kundservice behöver. Eftersom magistraternas juristresurser på ett flexibelt sätt kan utnyttjas inom flera olika ansvarsområden, kan för handels- och föreningsregisterärenden riktas resurser när det behövs. Specialiseringen möjliggör i fortsättningen också en fördjupning av yrkeskunskapen. Vid magistraterna har i och med användningen av en servicemodell med flera kanaler förutom av besökskundservice också samlats erfarenhet av distansservice via videoförbindelse.

4.3. Projektet för utveckling av den offentliga förvaltningens gemensamma kundservice

Finansministeriet bereder som bäst en regeringsproposition med förslag till lag om gemensam kundservice inom den offentliga förvaltningen. Bakom regeringspropositionen ligger projektet för utveckling av den offentliga förvaltningens kundservice (Kundservice 2014), som genomfördes vid finansministeriet 12.1.2012–31.5.2013. Enligt förslagen i den slutrapport som blev klar 2013 (Kundservice 2014 - Närtjänster tillsammans, finansministeriets publikationer 14/2013) ska i Finland skapas ett rikstäckande, lagstadgat nätverk av den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen. Avsikten är att vid de kundserviceställen som drivs av kommunerna ska erbjudas bl.a. magistratens kundtjänster (inkl. handels- och föreningsregistertjänster). De kommuner som driver kundserviceställen ska kompenseras för de kostnader som orsakas av tillhandahållandet av magistratens tjänster.

När det gäller magistraternas nuvarande handels- och föreningsregisteruppgifter är avsikten den att en servicerådgivare vid den gemensamma kundservicen efter det att e-tjänsterna har tagits i bruk instruerar kunden att i första hand använda en e-tjänst, vägleder vid behov i användningen av tjänsten samt ger allmänna råd och informationsservice i handels- och föreningsregisterärenden. Handlingarna utarbetas och sänds till kunden från magistraten.

Beredningen av den gemensamma kundservicen fortsätter under våren 2014 i den av finansministeriet tillsatta arbetsgruppen för fortsatt beredning av den offentliga förvaltningens gemensamma kundservice (15.12.2013 - 30.6.2014). Målet är att regeringens proposition med förslag till lag om gemensam kundservice inom den offentliga förvaltningen ska överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2014 och lagen avses träda i kraft under år 2014. De första gemensamma kundserviceställena föreslås inleda sin verksamhet sommaren 2015. Övergången till den gemensamma kundservicen ska ske gradvis under åren 2015–2019.

Den gemensamma kundservicen piloteras från och med hösten 2014 på fem orter. På pilotställen kommer också att tillhandahållas kundservice som hänför sig till magistraternas handels- och föreningsregisteruppgifter.

Också i det fallet att man beslutar att överföra handels- och föreningsregisteruppgifterna från magistraterna till PRS, kommer kundservice i anslutning till dessa uppgifter att tillhandahållas på de gemensamma kundserviceställena. PRS deltar i så fall i den gemensamma kundservicen enligt avtal så att deltagandet är regionalt och innehållsmässigt omfattande.

4.4. Behovet att uppdatera ANM:s finansieringsbeslut

Såsom ovan konstateras baserar sig fördelningen av registeravgifterna mellan PRS och magistraterna fortfarande på handels- och industriministeriets beslut av den 28 september 1994 om fördelningen av handelsregisteravgifterna mellan Patent- och registerstyrelsen och häradenas registerbyråer i de fall då anmälan har lämnats till den lokala myndigheten. Enligt beslutet får magistraterna 75 % av den avgift som tas ut hos kunden för ett bostadsaktiebolags grundanmälan och ändringsanmälningar som gäller bolagsordningen, 44 % av avgiften för ett bostadsaktiebolags övriga ändringsanmälningar och 17 % av avgiften för de anmälningar som kommer in för handläggning vid handelsregistret. För handelsregisterutdrag och diarieintyg betalas avgiften till den myndighet som ger utdraget.

Finansieringsbeslutet bör omvärderas, om man beslutar att uppgifterna ska koncentreras till en eller flera magistrater. Enligt det nuvarande beslutet kommer införandet av e-tjänsterna att minska magistraternas avgiftsinkomster. Beslutet är dock inte bundet till de faktiska kostnaderna för myndigheterna, utan till de anmälningar som kommer in. Av den orsaken motsvarar beslutet inte i praktiken det tillstånd som kommer att råda efter omfattande ändringar i verksamheten och organisationen.

Konsekvenserna av införandet av elektroniska tjänster märks sannolikt på så sätt att andelen anmälningar i pappersform småningom kommer att minska. Ett bra jämförelseobjekt är graden av användning av PRS:s övriga elektroniska tjänster och deras utveckling (se ovan 4.1). Användningsgraden i PRS:s e-tjänster har ökat relativt snabbt i fråga om de anmälningstyper där användningen av e-tjänster numera är möjlig. I samband med införandet av tjänsterna kan uppskattas att en användningsandel på cirka 20–30 % uppnås. När tjänsterna blir etablerade kan användningsgraden antas öka till cirka 40–60 %.

Magistraterna har uppskattat att behovet av personalresurser kommer att minska på grund av den gemensamma effekten av införandet av e-tjänster och den samtidiga koncentrationen av handläggningarna till en eller flera magistrater. År 2016 kommer skötseln av de nuvarande handels- och föreningsregisterärendena att kräva sammanlagt 13,5 årsverken (jfr 46,7 årsverken 2013). På grund av ändringen kan man uppskatta att bl.a. personalkostnaderna och lokalkostnaderna för magistraterna kommer att minska i motsvarande grad. Därför bör behovet av finansiering omvärderas.

Eventuella alternativa lösningar som kan komma i fråga är antingen en översyn av avgiftsbeslutet eller avskiljande av bostadsaktiebolagsärendena till en särskild prestationsgrupp.

I samband med en eventuell översyn av avgiftsbeslutet skulle det vara väsentligt att för det första säkerställa tillräckliga resurser för såväl den handläggande myndigheten som den som underhåller datasystemen och för det andra ställa upp tillräckliga villkor och incitament för ytterligare effektivisering av funktionerna. Vid valet av fördelningsgrund är det också önskvärt att det administrativa arbete som ordnandet av betalningsrörelsen orsakar minimeras.

I stället för att se över avgiftsbeslutet skulle det också vara möjligt att överväga om de anmälningar som gäller bostadsaktiebolag bör utgöra en separat prestationsgrupp. I så fall skulle de avgifter som tas ut för anmälningar som gäller bostadsaktiebolag täcka handläggningskostnaderna för bostadsaktiebolag (inkl. datasystemkostnaderna) i sin helhet. Enligt detta alternativ skulle prissättningen av anmälningarna inte vara beroende av prissättningen av andra handels-

registeranmälningar eller av de resurser som använts för dem. Prissättningen av anmälningarna skulle fastställas av FM, till vars förvaltningsområde resultatstyrningen av magistraterna hör. Enligt detta alternativ skulle det vara möjligt att samtidigt besluta om såväl prissättningen av anmälningarna som de resursbehov som ska täckas med avgiftsinkomsterna.

5. Befattningsbeskrivningar och uppgifter som eventuellt överförs/upphör

PRS

Vid Patent- och registerstyrelsen diarieförs handelsregisterärenden av byråsekreterare och biträdande inspektörer. De handläggs och registreras av inspektörer och biträdande inspektörer samt av jurister. Kundenservicen tillhandahålls av kundrådgivare och rådgivningsjurister.

Diarieförarens huvudsakliga uppgift är att föra in handelsregisteranmälningarna i företagsdatasystemet och/eller i handelsregistrets bassystem, hänföra den avgift som kunden har betalat till den anmälan den gäller och sköta handarkivet. Om överföringen av uppgifterna genomförs kommer den personalresurs som behövs för diarieföring av bostadsaktiebolagsärenden och hänförande av betalningarna att vara uppskattningsvis 2 årsverken år 2016.

De biträdande inspektörernas och inspektörernas huvudsakliga uppgift är att granska att de anmälningar och ansökningar som företagen har gjort i handelsregistret och de handlingar som hänför sig till dem är korrekta och lagenliga samt att låta korrigera anmälningar och att registrera dem till den del anmälan gäller ärenden som kan avgöras utan juridisk sakkunskap. Om överföringen av uppgifterna genomförs, uppskattas dessa uppgifter kräva 1,7 årsverken år 2016.

Till en juristhandläggares befattningsbeskrivning hör att granska att de anmälningar och ansökningar som företagen har gjort i handelsregistret och de handlingar som hänför sig till dem är korrekta och lagenliga samt att låta korrigera anmälningar och registrera dem. Till uppgifterna hör dessutom telefonrådgivning och handledning i anslutning till de anmälningar som är under handläggning samt mottagande av presentationer, som omfattar vägledning av andra arbetstagare samt rådgivning i ärenden som gäller handelsregisteranmälningar. Juristerna skolar in nya arbetstagare, fungerar som stöd för handläggarna när de fattar beslut om firma och i andra ärenden som förutsätter juriststöd samt bereder och erbjuder juridisk utbildning i sin egen enhet.

Rådgivningsjuristerna arbetar med uppgifter inom rådgivning, informationstjänst och projekt och vägleder och utbildar enhetens övriga personal. De har bl.a. till uppgift att producera rådgivningsinformation, informera om linjens register och informationstjänstprodukter, utveckla rådgivningen och informationstjänsten samt att utbilda också utomstående aktörer i frågor som gäller företags- och organisationsregistret. Om överföringen av uppgifterna genomförs, uppskattas behovet av juristresurser vara 6 årsverken år 2016.

Kundrådgivaren sköter kundservicen på nivå 1, dvs. vägleder anmälningskunderna i ärenden som gäller såväl anhängiga som registrerade anmälningar och svarar på frågor som gäller registeruppgifter och informationstjänsten. Kundrådgivaren sköter också dokumentbeställningar och marknadsför PRS:s serviceurval samt ger stöd till kunder som använder PRS:s e-tjänster. Om överföringen av uppgifterna genomförs, beräknas informationstjänsten i anslutning till handelsregistret och rådgivningen i bostadsaktiebolagsärenden uppta personalresurser på cirka 1,3 årsverken år 2016.

För den egentliga handläggningen används år 2016 sammanlagt 9 årsverken, varav 1,3 används för optisk läsning av bostadsaktiebolagens bolagsordningar. Arbetsstället är PRS:s lokaler i Helsingfors.

Magistraterna

Vid magistraterna handläggs handelsregisterärenden inom ansvarsområdet samfundsrättsliga tjänster, som leds av chefen för ansvarsområdet. Handelsregisterärendena ingår i detta ansvarsområde. Chef för ansvarsområdet är en häradsskrivare med juristutbildning. Uppgiften uppskattas kräva 0,5 årsverken.

Beredarna tar emot handelsregisteranmälningar, diarieför dem, tar emot eventuella betalningar och vidarebefordrar anmälningarna till Patent- och registerstyrelsen och Skatteförvaltningen. De tar också emot anmälningar och betalningar som gäller bostadsaktiebolag och sköter diarieföringen. De sköter också den optiska läsningen av bolagsordningarna. De handlägger vid behov anmälningar som gäller ändringar i förvaltningen och registrerar dem. Dessa uppgifter uppskattas kräva sammanlagt 5 årsverken.

Beredarna ger också vid behov kunderna råd och vägledning såväl personligen som per telefon, när det är fråga om ändringar som gäller organ. I ärenden som gäller bildande av bostadsaktiebolag och ändring av bostadsaktiebolags bolagsordningar tillhandahålls rådgivningen av inspektörerna, överinspektörerna och häradsskrivarna för ansvarsområdet. Dessa uppgifter uppskattas kräva sammanlagt 1 årsverke.

Anmälningar som gäller ändring i bolagsordningen och bildande av aktiebolag handläggs av beslutsfattare och specialsakkunniga, t.ex. inspektörer, överinspektörer och häradsskrivare. De avgör ärenden antingen direkt eller fattar beslut efter interimistiska beslut. Till dessa uppgifter hör också rådgivning som kräver särskild juridisk sakkunskap, personalutbildning och bakgrundsstöd. Dessa uppgifter uppskattas kräva sammanlagt 7 årsverken.

6. Konsekvenser

Konsekvenser för personalen

En förutsättning för det produktivetsanslag som PRS får har varit att företags- och sammanlutningslinjen med hjälp av utvecklingen av datasystemen ska uppnå en besparing på 31 årsverken fram till år 2016. Därav har redan hälften uppnåtts genom naturlig avgång och resten uppnås under åren 2014 och 2015. E-tjänsterna och den ökade användningen av dem minskar tjänstemannaarbetet vid PRS även vid de andra linjerna och utvecklingen i antalet anställda fortsätter vid ämbetsverket i ungefär samma riktning även efter år 2015. Om handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden i sin helhet koncentreras till PRS, behövs för skötseln av dessa uppgifter enligt beräkningar 12,5 årsverken i startskedet. När användningen av e-tjänster utvecklas minskar resursbehovet ytterligare.

Om handels- och föreningsregisterärendena koncentreras till Patent- och registerstyrelsen, betyder det att cirka 46,7 årsverken tas bort från magistraterna och att motsvarande resurs tillförs PRS (12,5 årsverken). Om koncentrationen av uppgifterna till PRS inte genomförs minskar det nya handelsregistersystemet och registreringen av uppgifter utan personalens granskning behovet av arbetstagare vid magistraterna med 33,2 årsverken. Magistraternas behov av årsverken är efter systemreformen cirka 13,5 årsverken.

Införandet av e-tjänster och de föreslagna alternativen till omorganisering kommer avsevärt att minska arbetsmängden vid magistraterna och PRS. Det finns skäl att förbereda sig på att behovet att minska antalet årsverken endast delvis kan uppfyllas via överföring av uppgifter, pensionering och annan extern personalomsättning. Om den naturliga avgången inte räcker till för att täcka minskningsbehovet kan magistraterna och PRS också bli tvungna att säga upp personal. Den föreslagna reformen har inga konsekvenser för NTM-centralernas personal, eftersom mottagandet av handels- och föreningsregisteranmälningar och tillhandahållande av utdrag är en mycket marginell uppgift vid NTM-centralerna.

Regionala konsekvenser

Anmälningsärenden som gäller bostadsaktiebolag tas för närvarande emot på 40 orter och handläggs på 31 orter. Den lösning enligt vilken tjänsterna koncentreras till PRS har större konsekvenser för de berörda orterna än den lösning enligt vilken tjänsterna bevaras hos de lokala myndigheterna. Arbetsgruppen har inte tillgång till information om hur de årsverken som nu används för bostadsaktiebolagsuppgifter fördelar sig mellan olika orter. En arbetsgrupp under ledning av finansministeriet har dock föreslagit att magistraternas nätverk av verksamhetsställen reduceras till 25 enheter under åren 2015–2019. På så sätt skulle de regionala konsekvenserna av koncentrationen till PRS senast efter år 2019 beröra dessa 25 orter i stället för 40 orter.

Inte heller inom projektet Kundenservice 2014 är man helt på det klara med från vilken kommun och i vilken utsträckning bostadsaktiebolagstjänster skulle erbjudas, om handels- och föreningsregistertjänsterna enligt PRS-alternativet erbjuds enligt avtal på kommunernas kundserviceställen. Eftersom magistraternas tjänster enligt lag kommer att tillhandahållas på de gemensamma kundserviceställena, kommer kunderna enligt magistratlösningen att ges möjlighet att anhängiggöra sina ärenden på vart och ett av de kundserviceställen som kommer att inrättas i såväl föreningsregisterärenden som i ärenden som gäller bostadsaktiebolag.

Om arbetsstället i fortsättningen kommer att vara PRS:s verksamhetsställe i Helsingfors, innebär det att uppskattningsvis cirka 42,6 årsverken skulle försvinna från regionerna (från andra regioner än huvudstadsregionen). Enligt magistratlösningen skulle från regionerna (andra än huvudstadsregionen) försvinna 29,1 årsverke i en situation då bostadsaktiebolagsuppgifterna koncentreras till andra än magistraterna i huvudstadsregionen.

Också enligt magistratlösningen skulle myndigheten fungera centraliserat, men kunden skulle kunna få sitt ärende anhängigt vid alla magistrater. Såsom ovan beskrivs vet man ännu inte t.ex. vilka orter det skulle vara fråga om på grund av andra planerade reformer. Även enligt magistratlösningen skulle ett stort antal årsverken försvinna, eftersom resursbehovet minskar avsevärt när användningen av e-tjänster blir allt vanligare. Eftersom arbetsgruppen inte ännu har tagit ställning till frågan om till vilka städer magistraterna ska koncentrera handläggningen av bostadsaktiebolagsanmälningarna, kan man inte i det här skedet säga hur den personal som sköter dess uppgifter ska placeras. Enligt magistratalternativet tillhandahålls kundservice i handels- och föreningsregisterärenden helt säkert på den offentliga förvaltningens samtliga gemensamma kundserviceställen, eftersom magistraterna deltar i verksamheten enligt lag och inte enligt avtal.

På Åland kommer handels- och föreningsregisterärendena även i fortsättningen att skötas av Statens ämbetsverk på Åland. Reformen har därför inga konsekvenser för de tjänster som tillhandahålls på Åland.

Språkliga konsekvenser

PRS är en i språklagen 6 § avsedd statlig centralförvaltningsmyndighet, som bedriver sin verksamhet på båda nationalspråken. Detta innebär att alla PRS:s ärende-, informations- och rådgivningstjänster är tillgängliga på både finska och svenska. Detta gäller också elektroniska ärende- och informationstjänster. De svenskspråkiga aktiebolagens andel av det totala antalet aktiebolag är 4,9 % (229 949 st. respektive 11 822 st.) och bostadsaktiebolagens andel är 2,5 % (82 826 st. respektive 2 149 st.). PRS och Skatteförvaltningen statistikför genomgångstiderna för FODS-stödtjänsten per språkgrupp. År 2013 var den genomsnittliga väntetiden i den finskspråkiga tjänsten 47 sekunder, medan den i den svenskspråkiga tjänsten var 26 sekunder. Den bästa servicenivån fick 81 % av de finskspråkiga och 90 % av de svenskspråkiga.

Enligt magistraterna har i allmänhet 30–50 % av kunderna i Södra Finlands och Österbottens kustområden svenska som modersmål också i fråga om bostadsaktiebolag. I de större centren i huvudstadsregionen och i Åbo är andelen mindre, cirka 5–10 %. Enligt en enkät som sändes till de tvåspråkiga magistraterna i Västra Finland ges i bostadsaktiebolagsärenden kundservice på svenska i allmänhet varje vecka och ibland dagligen, i Österbottens kustområde i praktiken dagligen. I de små och medelstora städerna i det tvåspråkiga kustområdet, som t.ex. i Raseborg, Hangö och Jakobstad är disponenten ofta tvåspråkig, liksom också en stor del av bolagen. Bland den personal som handlägger bostadsaktiebolagens anmälningar vid de tvåspråkiga magistraterna finns i praktiken alltid jurister som kan svenska. Vissa magistrater har direkta servicenummer till telefonrådgivningen på båda språken. Om lokalmyndighetsuppgifterna kvarstår hos magistraterna, kan servicen på svenska vid dem vid behov skötas som en specialiseringsuppgift.

För PRS:s del har behovet av tilläggsresurs i handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden beskrivits i tidigare kapitel. I dem beaktas också de tilläggsresurser som behövs för handläggningen på svenska. I fortsättningen är avsikten den att huvudvikten i ärendehanteringens ska förläggas till nättjänsterna, som är likadana på båda språken. Enligt PRS-alternativet ska lokalmyndighetsverksamheten också upphöra i sådana städer där det traditionellt har funnits en stark service på svenska. Eftersom PRS redan nu emellertid ger service på svenska och vid rekryteringarna beaktar behovet att betjäna de svenskspråkiga bostadsaktiebolagskunderna, kan det anses att reformen tryggas servicen för de svenskspråkiga.

I handelsregistret har antecknats sex näringsidkare, i vars registeruppgifter finns en anteckning om samisk firma eller bifirma. En enskild näringsidkare, vars verksamhet har upphört, har haft en samisk parallellfirma. I handelsregistret finns inte ett enda samiskt bostadsaktiebolag, men vid enheten i Kittilä som hör till magistraten i Lappland finns åtminstone en samiskspråkig jurist. Tillgången till kundtjänster på samiska i handels- och föreningsregisterärenden kan tryggas t.ex. genom att betjäning på samiska tillhandahålls vid samservicekontor.

Ekonomiska konsekvenser

Införandet av e-tjänster och koncentrationen av uppgifterna till PRS kan på sin höjd uppskattas ge en årlig inbesparing på cirka 1 710 000 euro per år i de resurser som används för lokalmyndighetsuppgifter i anslutning till handels- och föreningsregistret. Enligt PRS:s beräkningar kan de nuvarande uppgifterna vid magistraterna efter centraliseringen av uppgifterna och införandet av e-tjänster år 2015 skötas med 12,5 årsverken. Magistraterna uppgav att de år 2013 använde 46,7 årsverken för dessa uppgifter. Ovannämnda inbesparing har räknats ut genom att multiplicera de frigjorda årsverkerna 34,2 (46,7 årsverken./12,5 årsverken) med den kalkylmässiga kostnaden för ett årsverke. Kostnaden för ett årsverke har uppskattats till 50 000 euro.

Magistraterna har uppskattat att den resurs som behövs för skötseln av uppgifterna år 2016 endast är lite större än 13,5 årsverken, vilket betyder att de ekonomiska konsekvenserna är mycket nära varandra enligt båda alternativen. Oberoende av vilket alternativ som väljs minskar PRS:s kostnad för bostadsaktiebolagstjänsterna avsevärt från nuvarande 2,054 miljoner euro. Om man som beräkningsgrund använder samma kostnad per årsverke, 50 000 euro, kommer kostnaden för PRS år 2016 att vara 625 000–675 000 euro i ett läge där finansieringsandelen avtalas enligt årsverken.

Ännu vet man inte hur stor del av den personal som frigörs som kommer att fortsätta att arbeta med andra uppgifter inom statsförvaltningen. Det är dock inte sannolikt att den kalkylmässiga inbesparingen realiserar i sin helhet inom statsförvaltningen, men den kommer dock enligt uppskattning att minska kostnaderna för skötseln av lokalmyndighetsuppgifterna i anslutning till handels- och föreningsregistret.

Konsekvenser för kunderna

Enligt kundresponserna från PRS och magistraterna blir PRS:s nuvarande kunders servicebehov bäst och effektivast tillgodosett via nättjänstkanalen. Överhuvudtaget vill man sätta fart på användningen av e-tjänster inom statsförvaltningen i Finland. E-tjänster som står till buds dygnet runt och mer traditionella tjänster som står till buds under tjänstetid, såsom telefonrådgivning, kompletterar anvisningarna på webbsidorna. När funktionerna i huvudsak överförs till nätet är tjänsterna tillgängliga för kunderna när och var som helst. Nättjänsternas funktionalitet baserar sig på styrbarhet, som minskar behovet av rådgivning. Den kundkrets som inte är van att utträtta sina ärenden på elektronisk väg behöver sannolikt också allmän rådgivning i användningen av e-tjänster utöver substansrådgivning. En fördröjning i datasystemreformen i början av 2015 kan orsaka en anhopning av ärenden som ska handläggas, om kunderna inte kan använda e-tjänsterna inom den tidtabell som har föreslagits. Under de senaste åren har nätserviceprojektet dock framskridit enligt tidtabellen och tjänsterna kommer sannolikt att vara i bruk i början av 2015.

Om man inte i statsförvaltningen fastslår något annat, kommer bl.a. inlämnandet av anmälningar i pappersform dock att kvarstå som en möjlighet även i fortsättningen. Också när anmälningar lämnas in till PRS i pappersform faller en fas bort, emedan kunden själv postar dem direkt till den myndighet som handlägger dem. Koncentrationen av ärendena till det centrala ämbetsverket ökar å andra sidan kundernas likställdhet. Handläggningen och handläggningstiderna för enhetligas och kunden kan trots minskade resurser garanteras sakkunskap i all handläggning av handelsregisterärenden. Kunderna får service på samma nivå oberoende av i vilken bolagsform verksamheten bedrivs.

Det kan antas att det faktum att myndigheten är placerad enbart i Helsingfors har betydelse för den service som tillhandahålls i regionerna. För PRS:s nuvarande kunder anses nedläggningen av lokalmyndighetsnätverket inte ha några konsekvenser. Magistraternas kunder är däremot vana att få personlig service vid behov. Den kommer klart att minska, om funktionerna koncentreras till PRS, eftersom PRS:s enda serviceställe för besökskunder finns i Helsingfors. De kun-

der som bor annanstans måste övergå till att uträtta sina ärenden på nätet, ringa till telefon-tjänsten eller använda eventuella distansförbindelser. I enskilda fall kan kunderna inte heller till-handhållas så långtgående rådgivning som de kanske är vana vid. För kunden är oklara situationer ofta sådana där han eller hon till slut anser sig behöva ett personligt besök. I situationer av den här typen måste kunden i fortsättningen ty sig till telefontjänst i stället för ett besök. Anmälningar om representation och styrelsemedlemmar kommer att gå till registret utan granskningsåtgärder.

Kunderna kan inte i fortsättningen lämna in handels- och föreningsregisteranmälningar eller söka registerutdrag hos NTM-centralerna. Verksamheten har under de senaste åren varit liten och hela tiden minskat. Enligt magistratlösningen kvarstår på vissa orter även i fortsättningen ett verksamhetsställe där det går att uträtta ärenden.

Den personliga kundservicen minskar också om handläggningen av ärenden kvarstår vid magistraterna, eftersom funktionerna även då centraliseras och eftersom effektiviseringen av verksamheten även av magistraterna förutsätter en tydligare produktifiering. Däremot kan kunderna enligt båda alternativen förutom att uträtta sina ärenden på myndigheternas egna verksamhetsställen också göra det på den offentliga förvaltningens kundserviceställen och där vid behov via en videoförbindelse också få expertservice av myndigheten.

Förskjutningen av tyngdpunkten i ärendehantering till nättjänster försätter de kunder som använder nättjänsterna i en oberoende ställning. Det går att få sitt ärende anhängigt och inlämnat utan eventuellt dröjsmål på grund av myndighetens förfarande, vilket förkortar handläggningstiderna för anmälningarna. Nättjänster kan också erbjudas kunderna förmånligare.

Beredningen i anslutning till centraliseringen utförs som tjänstearbete.

Lagstiftning

En koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen kräver ändringar i lagstiftningen. Däremot kan bevarandet av de nuvarande uppgifterna hos magistraterna och omorganiseringen i samband med det genomföras utan ändringar i lagstiftningen. Om uppgifterna koncentreras till PRS måste omnämmandet av magistraternas och NTM-centralernas lokalmyndighetsuppgifter i anslutning till förenings- och handelsregistret slopas eller ändras i lagstiftningen. Enligt arbetsgruppens uppfattning förutsätter överföringen av uppgifterna ändringar i följande bestämmelser:

Bestämmelser som ska ändras är:

- 1 § 1 mom. i handelsregisterlagen
- 29 § 1 mom. i handelsregisterförordningen
- 2 kap. 15 § 6 mom. i lagen om bostadsaktiebolag
- 47 §. i mom., 48 § 1 mom., 62 § 2 mom., i föreningslagen
- 2 §, 8 § och 10 § 1 och 2 mom. i föreningsregisterförordningen
- 4 § 2 mom. i registerförvaltningsförordningen

Dessutom ska följande bestämmelser upphävas:

- 19 a § och 21 § 4 mom. i handelsregisterlagen
- 2 § 2 mom. och 28 § i handelsregisterförordningen.

7. Slutsatser

På grundval av det ovanstående kan konstateras att införandet av e-tjänster redan i sig har betydande effektiviserande konsekvenser för verksamheten såväl vid PRS som vid magistraterna. Vid magistraterna ska uppgifterna dessutom koncentreras till några få magistrater, vilket gör att verksamheten ytterligare effektiviseras. Genom koncentration av uppgifterna till PRS uppnås räknat i årsverken ungefär samma produktionsnytta som genom en omorganisering vid magistraterna. Den personalresurs som behövs för skötseln av uppgifterna är 12,5 årsverken, om uppgifterna koncentreras till PRS. Om uppgifterna fortfarande sköts vid magistraterna, kan lokalkamyrndighetsuppgifterna i anslutning till handels- och föreningsregistret utföras med 13,5 årsverken.

Med beaktande av konsekvenserna för personalen enligt vardera lösningsmodellen, är det viktigt att beslutet fattas i ett så tidigt skede som möjligt, så att personalen får tillräckligt med tid att förbereda sig för de kommande förändringarna.

Ställningstagande för PRS-lösningen

När användningen av e-tjänster ökar kan man anta att den resurs som behövs för handläggning av anmälningar under de kommande åren kommer att minska ytterligare. Enligt ANM:s uppfattning är det i detta läge med tanke på produktiviteten och effekterna effektivast att sammanföra funktionerna till det redan existerande centrala ämbetsverket. Enligt magistratlösningen skulle i praktiken uppstå två eller flera expertkoncentrationer inom statsförvaltningen, varvid uppgifterna i anslutning till handelsregistertjänsterna vid det centrala ämbetsverket och på lokal nivå delvis skulle överlappa varandra. Enligt den lösningen skulle 66 årsverken användas för PRS:s handelsregistertjänster och färre än 13,5 årsverken för några magistrater. Eftersom magistraternas årsverken på lokal nivå på grund av införandet av e-tjänster och omorganiseringen av tjänsterna för bostadsaktiebolag också i fortsättningen skulle vara 13,5 årsverken, anser ANM att detta inte längre har en sådan regional effekt att man bör gå in för en lösning med två (eller flera) centrala ämbetsverk med utgångspunkt i regionförvaltningen. Åtminstone inte i ett läge då dessa 13,5 årsverken skulle fördelas på flera orter.

Ur kundens synvinkel skulle koncentrationen av funktionerna till det centrala ämbetsverket göra det möjligt att säkerställa handläggning och rådgivning av jämn kvalitet när resurserna avsevärt minskar. En enhetlig handläggning skulle förverkligas förutom vid anmälningar som gäller bostadsaktiebolag också mellan olika företagsformer. PRS har specialsakkunskap om bolagsrätt och också om tillämpningen av lagen om bostadsaktiebolag. Vid övergången kan den specialkompetens om hänför sig till handläggningen av bostadsaktiebolag kompletteras via överföring av uppgifter och rekryteringar. PRS:s övriga bolagsjuridiska kompetens stöder också handläggningen av ärenden som gäller bostadsaktiebolag. Ur kundens synvinkel är en viktig aspekt också prissättningen av anmälningarna, som inte för närvarande för bostadsaktiebolagens del baserar sig på en verklig kostnadsmotsvarighet. Genom centralisering av uppgifterna till PRS kan en transparent prissättning effektivare garanteras än enligt den decentraliserade modellen. Enligt denna modell beslutar dessutom samma styrande aktör såväl om de resurser som ska anslås för skötseln av uppgifterna som om de avgifter som tas ut för att täcka dem, vilket effektiviserar verksamheten också på längre sikt.

När statsförvaltningens produktivitet ska förbättras finns det också skäl att betona lösningar som kan minska förvaltningens administrativa börda. Överföring av bostadsaktiebolagstjänsterna till handelsregistermyndigheten minskar behovet av olika styrgrupper och förvaltningsutvecklingsgrupper, då kvaliteten på samtliga handelsregistertjänster kan utvecklas internt inom en och samma organisation. Dessutom sparar man in på den arbetstid som går åt till bl.a. avräkningar av avgifter mellan olika myndigheter. Beräkningen av avgifternas kostnadsmotsvarighet kan lät-

tare ordnas med en myndighets försorg. Också styrningen av handels- och föreningsregisterfunktionerna förenklas och strömlinjeformas, när ett enda ämbetsverk (PRS) och dess styrande ministerium (ANM) ansvarar för dem.

Övergången kan orsaka en tillfällig anhopning av ärenden som ska handläggas, men eftersom PRS:s nuvarande handelsregisteruppgifter till sin natur kan anses vara rätt likadana som bostadsaktiebolagsuppgifterna, kan man anta att PRS:s organisation snabbt anpassar sig till de nya uppgifterna. PRS-lösningens konsekvenser för magistraternas personal är mer kritiska än magistratlösningens, även om resursbehovet även där minskar anmärkningsvärt snabbt. Vardera alternativet medför negativa konsekvenser för magistraternas personal. Om centraliseringen genomförs kan den dock ha negativa konsekvenser även för PRS:s personal. ANM anser dock att det i enlighet med effektivitets- och resultatprogrammet nu bör vidtas sådana åtgärder som förtydligar styrningen av förvaltningen och bäst säkerställer verksamhetens effektivitet och kvalitet. Enligt ANM:s uppfattning uppfyller ett centralt ämbetsverk som handlägger handelsregisterärenden bäst detta behov och har därför föreslagit att nätverket av lokala myndigheter för handels- och föreningsregistret läggs ned och att bostadsaktiebolagsuppgifterna koncentreras till PRS.

Ställningstagande för magistratlösningen

Magistraterna och enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland konstaterar att införandet av e-tjänster redan i sig avsevärt effektiviserar verksamheten vid såväl magistraterna som PRS. Vid magistraterna ska uppgifterna dessutom koncentreras till några få magistrater, vilket gör att verksamheten ytterligare effektiviseras. Om uppgifterna bevaras vid magistraterna kan lokamyndighetsuppgifterna vid handels- och föreningsregistret utföras med 13,5 årsverken. Genom omorganisering av verksamheten och införande av e-tjänster skulle uppnås en inbesparing på 33,2 årsverken.

Det är lätt för kunderna att utträtta sina ärenden hos magistraten. Parallellt med e-tjänsterna har kunderna när situationen det kräver till sitt förfogande magistratens beredares och specialak-kunnigas kompetens samt de tjänster som erbjuds av det omfattande riksomfattande nätverket av gemensamma kundserviceställen som ska inrättas inom den offentliga förvaltningen.

Kunderna får enligt lag sin service på alla gemensamma kundserviceställen utan att serviceproducenterna särskilt förhandlar om det med den kommun som driver servicestället. Vid magistraterna finns från förut kunskap om samarbete mellan kommuner och olika myndigheter samt om utbildning av servicerådgivare och tillhandahållande av bakgrundsstöd. Därför är det motiverat att handels- och föreningsregistertjänsterna tillhandahålls av magistraterna på de offentliga kundserviceställena. Genomförandet av ändringen bygger enligt detta alternativ på den nuvarande expert- och serviceorganisationen.

Kunderna är vana att få magistratens tjänster och rådgivning på båda nationalspråken, svenska och finska. Också likabehandlingen av kunderna förutsätter detta. Denna kompetens finns redan vid magistraterna och kräver ingen nyrekrytering eller omskolning.

Utvecklingen av e-tjänsterna och genomförandet av ändringen så att den bygger på magistraternas övergripande yrkes- och kundservicekompetens är kostnadseffektivare och mindre riskfyllt än att samtidigt reformera det elektroniska systemet och organisationen. Den länge pågående och påkostade reformen av det elektroniska systemet kan leda till att systemet redan är föråldrat när det tas i bruk. Magistraterna kan dock även i detta fall säkerställa att verksamheten fortsätter utan problem för kunderna, även om det skulle uppstå svårigheter vid införandet av systemet eller i dess funktion.

Enligt den lösning som innebär att tjänsterna koncentreras till PRS, kommer myndigheten och arbetsstället att finnas på PRS:s verksamhetsställe i Helsingfors. Detta innebär att cirka 42,6 årsverken skulle försvinna från landskapen. Det finns skäl att förbereda sig på att behovet att

minska antalet årsverken endast delvis kan uppfyllas vid magistraterna via överföring av uppgifter, pensionering och annan personalomsättning. Om den naturliga avgången inte helt räcker till för att täcka minskningsbehovet kan magistraterna också bli tvungna att säga upp personal på olika håll i Finland. Genomförandet av magistratalternativet skulle ge möjlighet att förverkliga en god personalpolitik också när denna ändring genomförs. Slutresultatet skulle vara en tydlig planering av den framtida verksamheten tillsammans med personalen i den organisation som redan har skött uppgiften i flera decennier. Vid magistraterna kan behovet att minska antalet årsverken mer sannolikt uppfyllas genom flyttning av personalen till andra uppgifter inom den multiprofessionella organisationen.

Den viktigaste av magistraternas handelsregisteruppgifter är registreringen av bostadsaktiebolag. I Finland ägs största delen av bostadshusen av bostadsaktiebolag och det finns cirka en miljon bostadsaktieägare. Sammanlagt 300.000 finländare är verksamma i bostadsaktiebolagens styrelser. De handelsregisteranmälningar som gäller bostadsaktiebolag har gjorts av s.k. lekmän eller av disponenter och rådgivningen är därför viktig.